

100 Gadi BIBLIOTĒKAS

Grāmatu izsniegšana bibliotēkā
Avots: "Bauskas Darbs" Nr. 67 (1952), R. Borcherta foto

REDAKTORA SLEJA

Labdien, bibliotēkas apmeklētāj,
atbalstītāj, lasītāj!

Mums visiem labi zināmi Raiņa slave-
nie vārdi: "Pastāvēs, kas pārvērtīsies".
Šis simtgades izdevums nes ziņas par
pārmaiņu procesiem bibliotēku dar-
bā padomju laikos. Lasot nonāksiet pie
secinājuma – pārmaiņas ir pastāvīgas! Arī
šodien esam pārmaiņu virpulī, jo mainās
laiki, mainās novadi, mainās tehnoloģijas,
maināties mēs paši. Šodien mēs sakām:
"Pastāvēs, kas draudzēsies!" Tā savā simt-
gadē Latvijas un pasaules sabiedrību uz-
runāja Latvijas Nacionālā bibliotēka. Arī
Bauskas Centrālās bibliotēkas kolektīvs
patiesi tic, ka draudzība ir pamatā sadar-
bībai, izaugsmei un attīstībai. Patiesa
draudzība ar bibliotēkas apmeklētājiem
un veiksmīga sadarbība ar atbalstītājiem,
kopdarbība ar citām bibliotēkām ved mūs
uz priekšu! Lai Jums patiesi interesants
ceļojums bibliotēkas vēsturē!

Māra Kuļikauska

Bauskas Centrālās bibliotēkas direktore

*"Audzinot masas, noskaidrojot un popularizējot mūsu grandiozos mērķus,
pārvarēsīm visas grūtības, izpildīsim piecgades plānu pirms termiņa!"*

Šādi vārdi rotāja 1946. gada "Bauskas Darbs" Nr. 70 augšmalu un ļoti pre-
cīzi iezīmēja ceļu, pa kuru turpmāk nācās iet arī bibliotēkai. Jāteic gan, ka
Bauskas apriņķa bibliotēkai 40. gadu beigās un 50. gadu sākumā ceļš nebūt
nebija slavinošu vārdu pavadīts. Te bibliotēka esot gājusi pareizā virzienā,
te atkal likumojusi – vadītāji mainījās teju tādā pašā ātrumā kā gadalaiki,
inspicējošo personu norādījumu grāmata un vietējā prese nesaudzīgi kau-
nināja... Pēc padomju varas domām, bibliotēkā 40. gadu vidū bija paliku-
si vien sēnalu literatūra, jo Bauskā taču bija ļaundarīgi rīkojies fašistiskais
režīms! Kas zina, kur gan pēc grāmatām izslāpušais lasītājs būtu remdējis
savas slāpes, ja ne Maskavas un Ļeņingradas bibliotēku "palīdzība" grāmatu
fonda atjaunošanā... bet tagad par visu pēc kārtas.

IR 1946. GADS. Bauskas apriņķa bibliotēka atrodas Padomju ielā 6 (tag.
Novadpētniecības muzejs). Par bibliotēkas vadītāju strādā Marianna Eglīte.
Vietējā presē raksta, ka bibliotēka ir *"stipri uzplaukusi"*! Kā nekā *"iedzīvotāji
var ne tikai saņemt grāmatas, bet arī savu brīvo laiku pavadīt lasītavā, lasot
centrālos PSRS un Latvijas PSR žurnālus un avīzes"*, taču atviegloti uzelpot
nedrīkst ne brīdi. Jāstrādā!

Bibliotēkas darbinieki strādā pie ceturtās piecgades materiālu sakopšanas, zīmē diagrammas, izgatavo tematiskos avīžu izgriezumus albūmus, sastādot fotomontāžu. Katru mēnesi iznāk sienas avīze, kura, piedaloties bibliotēkas aktīvam, kļūst arvien ilustrāciju un satura bagātāka. "Bauskas Darbs" Nr. 79 (1946)

ZĪMOGI – LAIKA LIECĪBAS

Bibliotēkas grāmatu plauktos rodamas grāmatas, kas vēsta par bibliotēkām Bauskā aizgājušā gadsimta 30. gados. Mūsdienų bibliotēkas lasītājs var šķirt grāmatas, kas atradušās Žaņa Ruķera grāmatnīcā un privātajā bibliotēkā vai arī pārļapot 13. Bauskas aizsargu pulka bibliotēkas grāmatas no reiz pašlepnuma ieskaudā Aizsargu nama (tag. Kultūras centrs). Šādu bibliotēku pastāvēšana nebija savienojama ar jauno varu. Kāds gan vēl privātīpašums?

Kāda gan vēl aizsargu pulka bibliotēka?

To zīmogi tika pārsvītrotī!

Varai pieļaujamās grāmatas tika iegrāmatotas no jauna kā Bauskas apriņķa bibliotēkas grāmatas, savukārt varai neatbilstošās – nolemtas iznīcināšanai.

LASĪT TO, KAS ĻAUTS! Vietējā presē tika piekodināts, ka visu iestāžu vadītājiem rīcībā esošās bibliotēkas ir jāreģistrē. Tostarp arī baznīcām un slimnīcām. Turpmāk literatūrai bija jābūt, izglītojošai un progresīvai, izklaidi atstājot otrajā plānā.

"Bibliotēkām jābūt masu audzinātājām. Visumā mūsu apriņķa bibliotēkas strādā slikti. Un nav jābrīnās par to, ja pat plašajā apriņķa bibliotēkā, kam būtu jāpalīdz pagasta bibliotēku vadītājiem, valda galīgs chaoss. Šogad te mainījušies jau trīs vadītāji."
"Bauskas Darbs" Nr. 146 (1948)

BIBLIOTĒKA, SAŅEMIES!

Laika posmā no 1947. līdz 1951. gadam bibliotēkas atslēgu turētāji nomainījās sešas reizes. Interesants ir fakts, ka šajā laikā to vidū bija arī kādreizējā bibliotēkas vadītāja Jāņa Rūša dēls un meita. Ingmārs Rūsis izstreba prāvu pudu sāls, presē taisnojoties par nepilnībām bibliotēkas darbā. Ja paši bibliotēkas darbinieki pārāk gausi veica uzlabojumus vai nezināja, kas lietas labā darāms, talkā nāca "Bauskas Darbs" ar redzējumu par to, kā jāstrādā, piemēram:

☞ apriņķa tūrisma kartē, kas atrodas bibliotēkas logā, jānorāda sociālistiskās lauksaimniecības uzņēmumi, nevis tikai baznīcas, kapi utt.;

☞ jāorganizē literatūras konferences;

☞ vairāk vērības jāvelta kolektīvo saimniecību sasniegumiem – jāsakārto fotogrāfijas, jāizgatavo zīmējumi un diagrammas;

☞ jāsadarbojas ar pagastu un kolhozu bibliotēkām.

Noslēgumā piebilstot, ka Bauskas **apriņķa bibliotēkai ir visas iespējas kļūt par apriņķa kultūras centru**. Rau, vien piecus mēnešus pēc kauninošā raksta lasītāju skaits audzis no 750 līdz aptuveni 1000. Taisnības labad jāteic, ka **presē skaitļi regulāri saruka un augs vairāku simtu ietvaros**. Pēc kauninošā raksta vajadzēja vērot lasītāju skaitu pieaugumu, un arī šis bija tāds gadījums.

Šķiet šeit rodams aplams priekšstats, ka laba bibliotēka dara no visa pa nelielai daļai, jo jābūt modrībā arī par kolhoza talku apmeklētību.

30 gadu laikā bibliotēka nesusi pilsētas bibliotēkas vārdu, masu bibliotēkas vārdu, apriņķa bibliotēkas vārdu, līdz pienāca **Bauskas rajona bibliotēkas laiks.**

BEIDZOT JAUNS VADĪTĀJS

1951. gada rudenī par bibliotēkas vadītāju kļuva Ausma Žemaitē. Jaunajai brunavietei sākums itin nemaz nebija viegls, bet izpildkomitejas priekšnieka aicinājumam iebilst nevarēja.

Ausmas Žemaites vadībā strādāja 2 darbinieki. Alga vadītājam bija aptuveni 60 rubļi, bet abām darbiniecēm – 35 rubļi.

Ausmas Žemaites darba gaitu laikā bibliotēkā tika uzsākta draudzība ar Bauskas dramatiskā kolektīvu.

Interesanti, ka Ausma bija vēlējusies skoloties par aktrisi, taču vecāki tādu *līderīgu* profesijas izvēli neatbalstīja, tālab Ausma palika uzticīga Kultūras nama kolektīvu dalībniece gan teātrī, gan dejā.

BAUSKĀ BĒRNU BIBLIOTĒKA

Sākot ar 1951. gada 1. septembri, mazajiem lasītājiem tika veidota bērnu bibliotēka, ar to saprotot ko līdzīgu bērnu literatūras nodaļai. 1952. gada janvārī atvēra Bērnu bibliotēku, kas piemērota bērniem līdz sestajai klasei. To izvietoja rajona bibliotēkas telpās Kultūras nama 3. stāvā, savukārt rajona bibliotēku pārcēla uz jaunām blakus telpām. Par Bērnu bibliotēkas pirmo vadītāju kļuva Lauma Kastiņa (vēlāk rajona bibliotēkas vadītāja).

BIBLIOTĒKA BAUSKĀ

DARBS 50. UN 60. GADOS

KLUSUMU! LITERĀRĀ TIESA

Aizmirsts literārs pasākums ar teatrālu ievirzi ir literārās tiesas. Bibliotēkas vadītāja tolaik populārajās literārajās tiesās labprāt izmantoja savu aktrises talantu.

Foto: Bauskas Centrālās bibliotēkas krājums

Stāsta Ausma Saulinska (dz. Žemaitē) *"Tas notika ļoti interesanti. Tika piesaistīti skolotāji, partijas komitejas darbinieki, kas bija lasītāji un kam tā lieta interesēja. Skolotājs [Ziedonis] Purvs parasti bija tiesnesis, [Edwards] Kastiņš – prokurors. Pati biju lieciniece. Sēdēja pie galda uz lieliem krēsliem. (...) Mainījās tiesas sastāvs, nebija katrā tiesā viens un tas pats. Vienvārdsakot, tika uztaisīts scenārijs. Tiesnesis atklāja, par ko būs tiesa. Nosauca prokuroru, advokātu, lieciniekus, kāds noziegums bijis. Sauca lieciniekus un pratināja. Beigās pieprasīja gadus, bija arī sodi. Tas bija ļoti interesanti! Literārās tiesas vienmēr bija lasītāju kupli apmeklētas jo,*

kas vienreiz tiesā bija piedalījies, tas atkal nāca skatīties, kā citus tiesā."

Tiesu iztirzātie romāni bija ļoti daudzveidīgi. Protams, bija slāvu rakstnieku darbi, bet pievērsās arī tolaik populāru latviešu autoru veikumam – Laimoņa Pura, Annas Brodeles daiļradei u.c.

1957. gads bija vēlēšanu gads. Bauskas rajona bibliotēka iekārtoja vēlēšanu literatūras stendu bibliotēkā un izsniedza literatūru abiem pilsētas agitpunktēm stendu ierīkošanai.

LASĪTĀJS PIE GRĀMATU PLAUKTA

1960. gada 20. jūlijā Bauskas rajona bibliotēka atvēra savus grāmatu fondus brīvai pieejai lasītājiem. Atklāšanā piedalījās partijas pārstāvji, ciemu bibliotekāri un labākie lasītāji. Tās bija būtiskas izmaiņas, kas prasīja jaunas iemaņas lasītājiem, savukārt bibliotēkas darbiniekiem – laiku fonda sakārtošanai, lai, kā rakstīja bibliotēkas vadītāja, bibliotēka nepārvērstos par grāmatu biezokni, kurā nevar orientēties nedz lasītājs, nedz bibliotēkas darbinieks.

"Atklāto fondu iekārta lasītājam daudz ērtāka nekā agrākā. Apdare glīta un gaismīga. Būtu vēlams pie kopotajiem rakstiem pielikt izrakstu ar daiļdarbu nosaukumu."

Ieraksts atsauksmju un ierosinājumu grāmatā 1960. gada 29. jūlijā

JAUNI KOLCHOZI – JAUNA BIBLIOTĒKA

Padomju varasprāt, tieši pēc augšminētā principa vajadzēja tuvināt grāmatu darba ļaudīm. Kā nekā kolhoznieks pēc grāmatas izlasīšanas kļūst vēl dedzīgāks savos darbos! Lai jaunās bibliotēkas raitāk apgādātu ar grāmatām, organizēja grāmatu dekadas. Tās bija grāmatu piegādāšanas kampaņas, kuru laikā varēja iegādāties grāmatas.

Kur nevarēja uzreiz izveidot pastāvīgu bibliotēku, tur tapa ceļojošā bibliotēka. Tādas pārsvarā bija ciemu centros.

CEĻOJOŠO BIBLIOTĒKU SKAITS

9

1964. gadā

15

1966. gadā

20

1969. gadā

Prātīgi un apzinīgi savu kolektīvu saimnieki bija tādi, kas paši pasūtīja grāmatas. Vissavienības izdevēju sarakstā atlasīja vēlamās grāmatas, pasūtīja tās grāmatnīcā, un, kad tās pienāca, ar lielām tarbām gāja tām pakal. Grāmatnīca nebija vieta sev tīkamās grāmatas iegādei. Grāmatnīca galvenokārt strādāja ar pasūtītājiem, kas bija kolhozi, bibliotēkas, organizācijas. Par to vēsta arī sūdzību dēļa raksts vietējā laikrakstā. Jaunietis bija neapmierināts, jo skolas uzdevumu izpildīšanai tam netika pārdo-ta vajadzīgā grāmata. Grāmatnīcas darbinieks tam bija atbildējis, ka viņi strādā "uz pasūtījuma".

Ilggadēja bibliotēkas darbiniece Laimdota Ozoliņa vēl pirms darba gaitām bibliotēkā strādāja grāmatnīcā un atceras kuriozu atgadījumu, kurā švītīgi gērbta biedre, ilgi grozoties ne pārāk lielajā grāmatnīcā, lūgusi: **"Man, lūdzu, vienu metru grāmatu!"**

Grāmata gadsimtiem ilgi bijusi inteliģences simbols. Tā bija arī instruments ārējā tēla veidošanai. Izmēros vienādas, cieši rindotas grāmatu muguriņas reizēm kādam var kalpot, lai radītu lasīt-mīļa iespaidu. Ja vien netiek atklāts, ka lapas salīpušas...

ATMIŅU STĀSTI

"MĪLESTĪBA AR TRAKTORU"

Nemītīgi izskanējušais "vairāk", "nepietiekami", "vērst lielāku uzmanību", noved pie kāda cita paradoksa, proti, falsificēšanas.

"Turpmāk nepieciešams pievērst lielāku uzmanību literāro konferenču un pārrunu vakaru rīkošanai, ar ko tiks veikta padomju literatūras propaganda. Tad arī palielināsies lasītāju skaits, kas pagaidām vēl ir pārāk mazs."
"Bauskas Darbs" Nr. 36 (1953)

Piecdesmito gadu beigās par modes lietu bibliotēku darbā kļuva lasīšanas vadība. Šī prasība bija diezgan grūti izpildāma, jo "neapzinīgie" lasītāji nevēlējās ņemt sabiedriski politisko literatūru. Talkā ņēma viltību – politisko literatūru dalīja kopā ar populārajiem un lasītāju pieprasītajiem romāniem, kurus savstarpēji sauca par "mīlestība ar traktoru".

BIBLIOTĒKA CEĻO UN PĀRVIETOJĀS

Lai vairotu tik vēlamu rādītāju augšupeju un grāmata nonāktu pie cilvēkiem, kuri ceļu uz bibliotēku nemēro apzināti vai arī nespēj to darīt, tika izveidotas ceļojošās bibliotēkas. Vēlāk ceļojošās bibliotēkas pārdēvēja par pārvietojamām bibliotēkām. Savu darbību tās turpināja līdz pat astoņdesmito gadu otrai pusē, jo valdība pārliecība, ka brīvajos brīžos pa rokai vienmēr jābūt grāmatai.

**Brīvbrīdis ar grāmatu rokās
jāpavada arī mašīnu un
traktoru staciju (MTS)
darbiniekiem!**

STĀSTA AUSMA SAULINSKA

(Bibliotēkas vadītāja no 1951. līdz 1958. gadam)

Ausma: Un kad nāca visi kongresi, kongresu materiāli, ak, debess žēlīgā! Nu, kam gan viņus varēja iespiest? Varēja tikai cilvēku palūgt aiznest uz mājām un atnest atpakaļ. Bija, protams, bija arī kas lasīja, kā jau visos laikos. (..) Tā diemžēl bija, jo sabiedriski politiskā literatūra raksturoja bibliotēkas darbu. Ja tas nebūtu bijis, tad būtu izvazāti pa visu republiku. Arī tie laiki pārdzīvoti.

Madara: Kur vajadzēja atskaites nodot?

Ausma: Katru gadu veda uz Rīgu, uz Valsts bibliotēku. Tad pieņēma, skatījās pēc rādītājiem, pēc literatūras izsnieguma un visa kā. Pēc lasītāju skaita bija aile, un mums mazs bija lasītāju skaits Bauskā. Tad es savus draugus, klases biedrus, visādus paziņas fiktīvi pierakstīju, lai viņi skaitās.

Madara: Uzpūsta statistika.

Ausma: Uzpūsta no viena gala līdz otram! Cipari bija ārkārtīgi svarīgi.

Madara: Un ja cipari bija labi?

Ausma: Man tie cipari nekad nebija labi, ne tik labi, lai būtu prēmijas. Cik atceros no Kastiņas [Lauma Kastiņa, nākamā bibliotēkas vadītāja] laika, arī tad nebija izcili, lai gan viņa, cilvēks, jau nu ļoti centās.

RAKSTA DAINA ZIEMELE

(pārvietojamās bibliotēkas vadītāja no 1966. līdz 1968. gadam)

Mana «pārvietojamā bibliotēka» atradās Bauskas centrālās slimnīcas kāpņu telpā, skapī pie ēdināšanas bloka durvīm. Bibliotēkas vadītāja L. Kastiņa bija vienojusies ar slimnīcas vadību par grāmatu izsniegšanu slimniekiem visās palātās. Turp devos divas reizes nedēļā un bija gana ko nesāties ar grāmatu saini pa abiem slimnīcas stāviem. Slimnieki bija priecīgi par iespēju lasīt, jo ikdienā, īpaši lauku cilvēkiem, tam neatlika laika. Nereti aiznesu arī kādu pieprasītu konkrētu grāmatu no dublikātu krājuma, literatūru uz bibliotēku vairs nenesu saprotamu iemeslu dēļ. Pavisam citādas emocijas raisās, atceroties citu mēģinājumu popularizēt bibliotēku un ieinteresēt ļaudis ar jaunāko literatūru kinoteātrī pirms filmu seansi. Kinoskatītāju nepatika bija gandrīz vai fiziski jūtama, jo cilvēki vakara stundās bija noskaņojušies uz mākslas filmu, kuru jau tā pagarināja obligātie kinožurnāli, kuriem gan ne vienmēr bija tikai propagandas loma.

BIBLIOTĒKAS GRĀMATAS LASA ARĪ...

Bauskas bibliotēka 40. gadu beigās apgādāja Iecavas spirta fabrikas kolektīvu, kā arī invalīdu namā un Bauskas slimnīcā esošos lasītgribētājus. Pēcāk literatūras pienesumi tika aizgādāti arī uz Bauskas kara komisariātu. 60. gados lasīja Bauskas Piena kombinātā un tuberkulozes slimnīcā "Ziedoņi", aizsākās draudzība ar Lietuvas PSR Žeimes ciema bibliotēku. Tika organizēta pārvietojamo bibliotēku apmaiņa. Tas nozīmēja, ka baušķenieki varēja lasīt grāmatas lietuviešu valodā, savukārt Žeimē dzīvojošie latvieši lasīja A. Upīša, R. Blaumaņa un citu rakstnieku darbus. Visilgāk pārvietojamā bibliotēkas atradās slimnīcā.

*Jāatrok sniegi no Jelgavas, Bauskas un Siguldas,
Rīga kā noguris bērns jāpaceļ rokās,
Jāpiekļauj klāt un jāsilda ilgi, ilgi.*

Vitauts Ļūdēns, 1966

STĀSTA SAULCERĪTE KALNIŅA (Laumas Kastiņas māsas meita, sabiedriskā bibliotekāre 60. gados un aktīva lasītāja)

1952. gada "Bauskas Darbs" rakstā lasot, ka *"runāja bērnu bibliotēkas lasītāji R.Kalniņa, R.Ādmīdiņš un S.Kalniņa, pastāstot par iespaidiem, kādi viņiem radušies, lasot A. Upīša skaistos bērnu un jaunatnes stāstus"*, piezagās neliela cerība, ka viena no minētajām personām joprojām ir bibliotēkas lasītāja. Ja nejautās, atbildi neuzzinās! Tika gūts gan apstiprinājums nojautām, gan noskaidrots, ka Saulcerīte bibliotēku apmeklējusi ne tikai Bērnu bibliotēkas pirmsākumos, bet arī kā sabiedriskā bibliotekāre, turklāt Laumu Kastiņu sauc par savu tanti!

Madara: Tātad, jau no mazām dienām ar Laumas ziņu nonāci bibliotēkā?

Saulcerīte: Protams! Nebija variantu, bet es arī nepretojos. Vēlāk, kad viņa brauca uz laukiem inspicēt bibliotēkas, tad no manis viņa paņēma garos zābakus. Iedeva man savējos ar maziem papēdīšiem. Viņa nosēdināja mani bibliotēkā pie galda. Tā bija kāda 10. vai 11. klase. Tad laikam no diviem līdz astoņiem bibliotēka strādāja, ja atmiņa mani neviļ. Nebiju jau es tur viena, bija vēl kāds. Ne jau nu man vienai deva atslēgas un ļāva bibliotēku slēgt vaļā!

Madara: Ko Tev ļāva darīt?

Saulcerīte: Es sēdēju pie galda un pieņēmu lasītājus. Mūžīgi tur bija jāgriež un jālīmē. Laikam tie stūrīši. Lauma paskatījās ik pa brīdim vai taisni pielīmēts. Nevarēja šā tā.

Madara: Runā, ka esot bijusi stingra!

Saulcerīte: Lauma bija stingra, bet prasīja arī pret sevi. Stingra, bet ne barga.

Madara: Tavā bibliotekāres gaitu laikā jau varēja iet pie plaukta?

Saulcerīte: Nē, tad vēl nevarēja. Bet atceros, ka tieši vienā no reizēm es biju, kad tikko tika atklāts brīvpieejas fonds. Tad man bija visiem jāskaidro, jāizvadā. Jānodalē, jāskaidro, kā paņemt no plaukta un nolikt atpakaļ. Skaidroju tiem, kas bija atnākuši uz to brīnumu! Tagad jau gan laikam neviens vairāk daleni neliek...

Madara: Cilvēki nebija nobijušies no tādas pēkšņas atļaujas?

Saulcerīte: Zini, nebija gan. Parādīju, kur ir ārzemju, kur latviešu, kur krievu, kur kas. Tās bija dažas dienas kopumā, kad tēloju bibliotēkārū.

Madara: Ko cilvēki lasīja?

Saulcerīte: Visos laikos viss ir lasīts, tikai nerunāja! Atceros, ka vienreiz Lauma sacīja – viens pēc *prikļučenčeskiye, prikļučenčeskiye* prasot, tie ir piedzīvojumi, detektīvi, kādi nu tur viņi bija. Tad atkal vēl kāds latvietis to pašu, un viņa priecīga Edim [vīram Eduardam Kastiņam] atstāsta, ka esot tik ilgi runājušas, līdz beidzot paņēmis P. Maļkova "Kremļa komandanta piezīmes". Dikti priecīga bija! Centās audzināt tos cilvēkus. Audzināja cilvēkus pareizā garā. Viņai tā bija jādara un viss. Citādāk strādāt nemaz nevarēja.

"Man bija liels prieks, biju dikti lepna! Jēziņ, un kad vēl ienāca kāds no skolas un redzēja, ka tur sēžu, tad pilnīgi kā gailim sekste augšā!"

SABIEDRISKIE BIBLIOTEKĀRI

Sešdesmitajos gados attīstījās sabiedrisko bibliotēkū kustība. Tie bija dažādi sabiedrisko un kultūras iestāžu darbinieki, pensionāri. Pārsvārā aktīvi Bauskas rajona bibliotēkas lasītāji, kuri, saņemot īpašu apmācību, tika pielaisti pie lasītāju apkalpošanas svētdienās.

"1962. gada 9. decembrī bibliotēka sāk strādāt bez brīvdienām. Svētdienās bibliotēkū aizvieto sabiedriskie bibliotekāri, šajā darbā iesaistījušies 16 bibliotēkas lasītāji."
Laumas Kastiņas pieraksti

Šī kustība cēla rajona bibliotēkas prestižu pārējās Latvijas bibliotēkās, kurām to pasniedza kā Bauskas rajona bibliotēkas darba novitāti.

UZ KRASNODARU PĒC "KUBAŅAS"

Reizēm mēs pat iedomāties nevaram, cik neparasti notikumi ir pamatā tik pašsaprotamām darbībām kā grāmatu piegādāšana pagastiem, to atvešanai no Rīgas vai makulatūras aizgādāšanai uz pieņemšanas punktiem.

Tā 1972. gadā bibliotēkū vīri devās ceļā uz vairāk nekā 2000 kilometru tālo Krasnodaru, lai pārdzītu mājās bibliobusu "Kubaņa".

Foto: Bauskas Centrālās bibliotēkas krājums

BIBLIOTĒKA 60. UN 70. GADOS

BIBLIOTĒKAS ATSLĒGAS JĀTUR STINGRI

No 1958. līdz 1974. gadam Bauskas rajona bibliotēku vadīja **Lauma Dārta Kastiņa** (dz. Renebuša). Nelielajā darba kolektīvā Lauma uzturēja stingru kārtību. Darbinieku pienākums bija lasītāju ieinteresēšana zinātniskajā literatūrā, bibliotekāres staigāja vienādi pašutos ķiteļos, vadītājas neviltota interese par Raiņa mūžu un daiļradi ik gadu atspoguļojās kādā no izstādēm vai lasījumiem.

1963. gada 10. martā bibliotēkā pirmo reizi notika **Jauno grāmatu diena**. Par to ziņoja Rīgas radio, īsumā pastāstot arī par sabiedrisko bibliotekāru darbu bibliotēkā. Atkārtoja krievu valodā.

Lūk, ieskats tajā, kādi grāmatu jaunieguvumi tika publicēti vietējā presē 1971. gada septembrī. Šis un arī citi sarakstu publicējumi noslēdzās ar piebildi: "kā arī daudzas grāmatas krievu valodā".

ZINĀTNE	
Koptelovs, A.	Iedegsies liesma, 2.d.
Ozoliņš, J.	Pastmarku tematiskā kolekcija
Černovs, A.	Homo aquaticus
Bogatihs, J.	Mūrnieku darba rokasgrāmata
Zariņš, V.	Fermas darbs govkopībā
Karlivāns, A.	Cūkkopības mehānizācijas tehnoloģija
Kubulnieks, U.	Magnetofons un tā izmantošana
Rolovs, B.	Mazā fizikas vārdnīca
Rufo, T.	Mana dzīves parabola
DAIĻRAKSTNIECĪBA	
Poruks, J.	Kopoto rakstu 1. sējums
Purmalis, R.	Distance bez finiša
Sārts, J.	Mežmalas paēnā Mātei Acis

NOTIKUMI DESMITGADES VIDŪ

1964. gadā bērnu bibliotēku pārcēla uz jaunām telpām grāmatnīcas ēkas otrajā stāvā, un rajona bibliotēkas telpas tika paplašinātas, iegūstot lasītāju apkalpošanai tos telpu apveidus, kas kalpo līdz šim. Telpu pilnīga nodošana apmeklētājiem notika 1965. gada 21. jūlijā, Latvijas PSR 25. gadadienā.

1965. gadā vietējā radiomezglā Bauskas rajona bibliotēka kopā ar Bauskas Tautas teātra aktieriem veidoja radiopārraidī Raina 100 jubilejai "Rainis – pamatšķiras dzejnieks." Ar vietējās preses starpniecību norisinājās arī literārais konkurss. Literārie konkursi bija itin iecienīta literatūras popularizēšanas kampaņa, kurā bibliotekāri veidoja grāmatu un žurnālu izstādes, kas sevī ietvēra pareizās atbildes.

"Padomju Jaunatne" vēsta, ka kopš bibliotēka strādā katru dienu, Bauskā iedegoties gaismas uzraksts "Biblioteka".

Izstāžu nosaukumi kalpo kā sava veida bibliotēkas un sabiedrības norīšu atspulgs. 1965. gadā bibliotēkā bija izstādes, kurās varēja manīt gan dabas ritumu – "Namamātēm rudenī", "Saudzējiet un mīliet dabu", gan akmenī kaltu, iemācītu nemainību – "Padomju bruņoto spēku varenība", "Ļeņins - dižens un vienkāršs cilvēks".

ŠĶIRSTĪT ŽURNĀLUS – EKSKLUZĪVI

Apmēram ¾ no pasūtītās preses līdz pat astoņdesmito gadu vidum bija krievu valodā. Daudzi žurnāli tā arī mierīgi dusēja plauktos, bet daži – ģeogrāfijas mīļiem veltītais "Vokrug sveta", "Radio" kā arī "Nauka i Žizņ" – kļuva pieprasīti gan latviešu lasītāju, gan cittautiešu vidū, un bieži tos izsniedza rindas kārtībā.

"Nauka i Žizņ" joprojām pieejams bibliotēkas lasītavā.

JAUNA DESMITGADE, VECI NETIKUMI

1970. gadā pēc partijas pirmorganizācijas lūguma veica 40 vadošo darbinieku un 31 skolotāja lasītāja formulāru analīzi.

Rezultāti bija šādi: seši no vadošajiem darbiniekiem lasa vispusīgi, 15 izmanto nozaru literatūru, pārējie 19 lasa tikai daiļliteratūru. Skolotāji lasījuši gandrīz tikai mācību darbam nepieciešamo. Rezultātus ierakstīja īpašā burt-nīcā.

"От души благодарю работников библиотеке за внимательное отношение читателю, за помощь в выборе нужных книг. Желаю такого же успеха в дальнейшей работе."
Работник х-за "Падомя Латвия"
Ieraksts atsauksmju un ierosinājumu grāmatā 1966. gada 22. maijā

GAISMAS PILI JĀCEĻ LĒNĀM

Beidzoties ieilgušajiem remontdarbiem un kūpošo elektrības vadu epopejai, "Teicama darba bibliotēka" 1972. gadā organizēja divu Imantu literāros vakarus – Ziedoņa un Purva. Abi pulcināja pilnu Kultūras nama Lielo zāli. Bibliotēkā pamazām sāka iekārtot plašu bibliotēku jeb fonotēku. Gaisā virmoja ziņa par bibliotēku centralizāciju.

LABOJUMS AVĪZĒ NR. 1

Bauskas aprīķī 1923. gadā bija 15 Kultūras fonda atbalstītas bibliotēkas. Tajās strādāja: 2 veikala kalpotāji, 2 lauksaimnieki, 3 pagasta darbveži, 8 skolotāji.

ATELPAS BRĪDIM

NEDIENAS AR GRĀMATĀM UN KĀDA KAKTUSA STĀSTS

Metodes kā atgūt grāmatas, kas dažādu iemeslu dēļ aizkavējušās pie lasītājiem, bija dažādas. Sazvanīt lasītāju ir vien mūsdienu privilēģija. Tolaik vizitplatītākā bija došanās uz lasītāja mājām. Kad 2 nedēļas pārvērtās mēnešos vai pat gados, lasītāju vārdi un uzvārdi savureiz bija lasāmi arī vietējā laikrakstā. Satīriskā veidā pie lasītājiem "Komunisma ceļš" lapās vērsās arī kāds Kaktuss, kas apraksta grāmatu bēdu dienas.

Kādu nakti Bauskas rajona bibliotēkā notika ārkārtēja grāmatu un žurnālu sapulce. «Kā ar mums apietas?» — tāds bija darba kārtības vienīgais jautājums. (..)

Vārdu lūdza «Grāmata sievietēm». Viņa bija paslēpusies aiz «Zaļās zemes» varenās muguras, jo skrandainā tērpā dēļ kautrējās rādīties Bēthovenam, Pjēram Kirī un citiem vīriem.

— Kādreiz es biju jauna un pievilcīga, šļupstēja «Grāmata sievietēm» (viņai vairs nebija mutē neviena zoba). Cik reižu neesmu sviesta uz palodzes, lai logu neaizcirstu vējš, bet baltais goda tērps ūdenī un taukos izmērcēts. Uz tā atpūtušies katli un bļodas, dzisušas kotletes un pankūkas. Ja tik ātri novecotu visas sievietes — pasaule aizietu bojā.

Uz spieķīša atspiedusies, istabas vidū iznāca grāmata bez nosaukuma

— Māsiņas! Esmu galīgi zaudējusi acu gaismu. Nezinu pat, kā mani sauc, jo neviena rakstu zīmīte no mana goda vārda nav paglabājusies. Nesen kāda lasītāja ar mani nosedza karstu kafijas kannu, bet, kad nežēlīgas rokas atlieca un noplēsa manus vākus, es aiz sāpēm pagību.

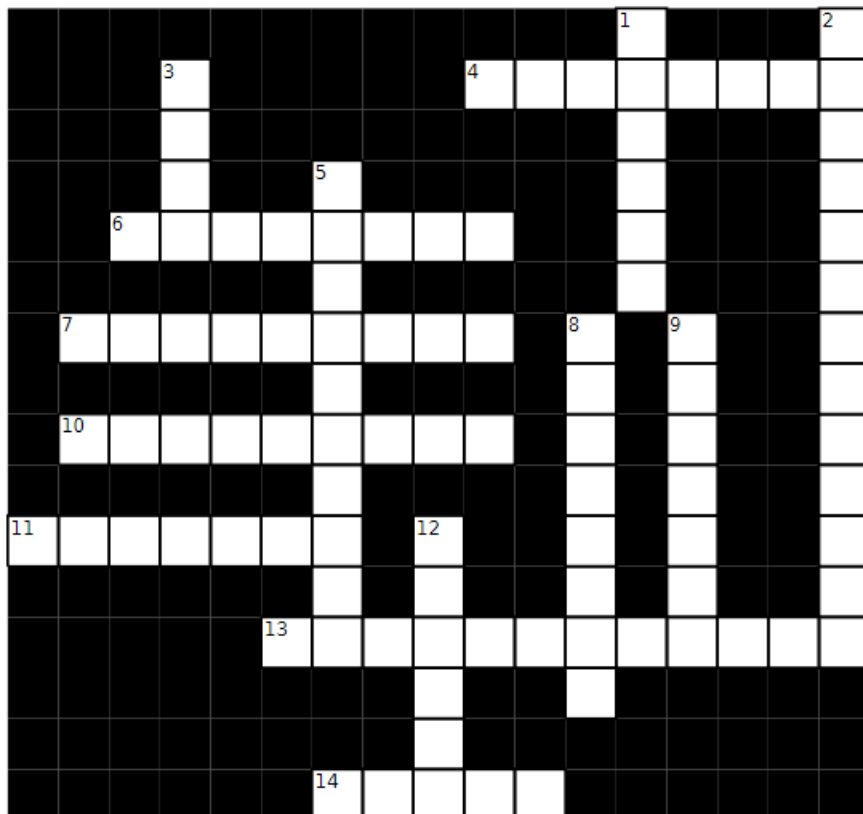
— Esmu pārāk labi audzināta, lai šeit runātu tādas lietas, — teica elegantā «Anna Karēņina».

— Bet lai man piedod, esmu spiesta tomēr sacīt taisnību. Lūk, no manas pēdējās lapas atlikusi tikai šaura strēmelīte, lapu izrāva cilvēks, lai ar to... Anna nosarka un nepabeidza. Kopā ar «Kara un miera» sējumu, kuram tāpat bija izniekotas vairākas lapas, viņa atgriezās savā vietā.

— Kāda nejēdzība! Manā kaktusa sirdī plosījās dusmu viesulis.

“Komunisma Ceļš” Nr. 1 (1968)

ZINI VAI ATRODI simtgades izdevumā

HORIZONTĀLI

4. Iestāde, kur visilgāk atradās pārvietojamā bibliotēka
6. "Tiesa", kas bija plaši apmeklēta 50. un 60. gados
7. Alga (summa), kāda bija bibliotēkas vadītājam 50. gados
10. Pārvietojamo bibliotēku pirmsākums
11. Vadītājas (1958-1974) uzvārds
13. Bibliotekāri, kuri, saņemot apmācību, apkalpoja lasītājus svētdienās
14. Vadītājas (1951-1958) vārds

VERTIKĀLI

1. Vīrieša vārds, kuram tika veltīti literārie vakari
2. Raidījuma "Rainis — pamatšķiras dzemnieks" formāts
3. Vadītāju skaits, kas nomainījās laika posmā no 1947.-1951. gadam
5. Pilsēta, uz kuru brauca bibliotekāru vīri pēc bibliobusa
8. Transportlīdzeklis, ar kuru apzīmēja lasīšanas vadības metodi
9. Grāmatu apgādāšanas kampaņas
12. Ciems Lietuvā, kura bibliotēkā varēja lasīt grāmatas latviešu valodā

Sludinājumi

Slidotāju ievērbai
Š. g. 11. janvārī plkst. 13 uz Mēmeles upes, pretim dzirnavām, notiks slidošanas sacikstes. Programā: jauniešiem un jauniešiem 500, 1000 un 1500 m distancēs ar vienkāršām un sacikšu slidām. Pieteikšanās pirms starta.
Bauskas apr. FK un SK

Bauskas kinoteatrī
Bauskas kinoteatrī «Progress» maija un jūnija mēnešos ir paredzētas šādas mākslas kinofilmas: «Ziemeļu zvaigzne», «Noslēpumainā sala», «Pulka dēls» (latviešu valodā), «Dienvidslavijas kalnos», krāsaina filma «Mūsu zemes jaunība», «Silva», «Gļinka», «Meitene ar raksturu», «Ligava bez pūra», «Dubrovskis», «Pirmais cimd», «Dzīvības vārdā», «Kapteņa Granta bērni» un «Traktoristi».
Filmas maiņa divas reizes nedēļā. Kinoteatris darbojas katru dienu. Seansu sākums plkst. 19 un 21, svētdienās plkst. 15, 17, 19 un 21.
L. Tauriņa
Kinoteatra direktore

Bauskas presē laikā no 1945. līdz 1964. gadam

Vajadzīgas **BURTLIČU MĀCEKLES**
Pieteikties Poligrafijs tresta 16. tipografijā, Bauskā, Rīgas ielā 26

Bauskas rajona patērētāju biedrību savienība
rīko no 1. līdz 9. martam Bauskā, Uzvaras ielā Nr. 1a
8. marta dāvanu tirdziņu
Plašā izvēlē:
galantērijas, trikotāžas,
parfimērijas, kultūras,
sporta, trauku,
konditorejas preces — dāvanas.
IEPRIECINIET SAVUS TUVINIEKUS UN DRAUGUS AR
VERTIGĀM DĀVANĀM!

Svētdien, 13. septembrī, plkst. 12.00 Bauskā, Komjaunatnes parkā notiks
MOTOKROSS.

Sagaidiet jauno gadu
Bauskas apriņķa patērētāju
biedrību savienības
RESTORANĀ
Plašā izvēlē aukstie un karstie ēdieni, uzkožamie un visdažādākie dzērieni. Cenas pašu izgatavotiem ēdieniem pazeminātas par 10 procentiem. Ievērojami pazeminātas cenas šampaniešiem, sausajiem vīniem un alum. Pārdod ēdienus arī promiešanai. Spēlē bajanists. Pieņem iepriekšējus pasūtījumus galdiņiem.
Pēc izziņām zvaniet pa tālruni 204 vai griežieties restorānā.

LĪGO VAKARS PILSDĀRZĀ
Š. g. 23. jūnijā Pilsdārzā pilsētas izpildu komiteja sarīko **LĪGO VAKARU**.
Visi pilsētas iedzīvotāji tiek aicināti kopīgi pavadīt Jāņu vakaru. Tiks sarīkoti uguns kuri. Muzikāli priekšnesumi.
IEEJA BRĪVA
Pilsētas izpildu komiteja

PAZIŅOJUMS.
Novērots, ka Bauskas pilsētas iedzīvotāji, kā arī valsts iestādes neievēro aptumšošanu. Turpmāk uzdodu visām iestādēm un iedzīvotājiem aptumšot logus tumsai iestājoties. Par noteikuma neievērošanu sods ar naudas sodu un gaismas izslēgšanu.
J. Vidzemnieks
Bauskas pils. izp. komitejas priekšsēdētājs.

Maīnu
vīriešu velosipedu
pret zirgu.
Islices pag. Bieķu mājās

BAUSKAS CENTRĀLĀS BIBLIOTĒKAS AKTUALITĀTES

ŠĪ NUMURA TĒMA

Par bibliotēkas misiju kļūst izglītošana „pareizā” garā. Kad ir bibliotēka, tad nav ko lasīt....

NĀKAMĀ NUMURA TĒMA

Atkusnis. Brīvības sajūta virmo gaisā un bibliotēkas kolektīvā. Bibliotēka 1974.–1999. gads

www.bauskasbiblioteka.lv

BIBLIOTĒKA IR VISUR

Aicinām izmantot iespējas, ko piedāvā grāmatas saņemšana un nodošana attālināti!

- ☞ Rezervē grāmatas kopkatalogā, zvani 63960580 vai raksti e-pastā abonements@bauskasbiblioteka.lv
- ☞ Saņem Bauskā, Dārza ielā 8b, Latvijā pirmajā grāmatu pakomātā. Par grāmatu saņemšanu pakomātā jautā bibliotekārei
- ☞ Nodod tās grāmatu kastē Uzvaras ielā 6
- ☞ Līdz šim grāmatu pakomāts izmantots 69 reizes, izsniedzot 262 grāmatas

/bauskasbiblioteka/

/bauskasbiblio/

/bauskasbiblioteka/

ZINI!

- ☞ No 7. jūnija atvērta Interneta un periodikas lasītava. Datora izmantošana jāpiesaka, zvanot 63960579
- ☞ Kalna ielas pakājē, pie ieejas uz bibliotēku, skatāma izstāde “Gada putni Latvijā”. Uzzini, kas rīta darbos sauc ziedonī un ar dziesmu priecē vasarā.

IZDEVUMU VEIDOJA

Madara Maslova-Konrāde
Laimdota Ozoliņa
Alise Broka-Kutra
Jānis Balodis

Paldies par atbalstu
Bauskas muzejam un Vēstures nodaļas
vecākajam speciālistam
Raitim Ābelniekam